



AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO  
im. gen. broni K. Świerczewskiego

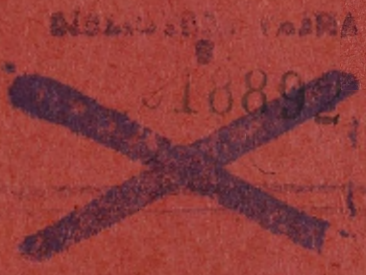
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO  
im. gen. br. K. Świerczewskiego

Dział

Nr 17535

17535 TAJNE

Egz. Nr 2



OMÓWIENIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI  
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO  
ZA ROK SZKOLNY 1957|58  
I ZADANIA NA ROK SZKOLNY 1958|59



17535



**AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO**  
im. gen. broni K. Świerczewskiego

---

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO  
im. gen. br. K. Świerczewskiego

Dział

Nr ~~17535~~

~~17535~~ **TAJNE**

Egz. Nr 2

~~10892~~

**OMÓWIENIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI**  
**AKADEMII SZTABU GENERALNEGO**  
**ZA ROK SZKOLNY 1957|58**  
**I ZADANIA NA ROK SZKOLNY 1958|59**

Ministerstwo Obrony Narodowej  
Akademia Obrony Narodowej  
Nr ewid. \_\_\_\_\_

**17535**

18892

Str. Nr... 2

OMOWIENIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI AKADEMII  
ZA ROK SZKOLNY 1957/58 I ZADANIA NA ROK  
SZKOLNY 1958/59.

Archiwum Biblioteki Tajnej  
AKADEMII SZTABU OBRONY WSK  
Im. gen. br. K. Świerczewskiego

WSTĄP.

Wekl. just 12357 B

Dziś  
nr 17535

Ubiegły rok studiów nosił wyraźnie cechy roku przejściowego. Z jednej strony nawiązał on określony etap rozwoju Akademii i nosił jeszcze znamiona starego systemu studiów, wyrażające się w konserwatywnie nawiązań i skłonności w metodach pracy szkolno-walowej, a z drugiej strony był on rokiem napomniatującym kolejny okres, charakteryzujący się nowymi założeniami studiów, nowatorskim poszukiwaniem nowych dróg i koncepcji.

Należy zaznaczyć, że w ciągu ubiegłego roku systematycznie rozwijano i precyzowano w szczególności nową koncepcję studiów i konsekwentnie, wprawdzie zbyt wolno, wprowadzano ją w życie. Dzięki temu osiągnięto w organizacji i treści pracy dydaktyczno-naukowej wyższy poziom w porównaniu z rokiem ubiegłym. Jednocześnie z powyższymi dokonano szeregu przedsięwzięć o charakterze organizacyjnym i programowym stwarzając warunki dla zapewnienia harmonijnego rozwoju Akademii w roku bieżącym i przyszłych latach.

Można również stwierdzić, że za ubiegły okres znacznie wzrósł autorytet Akademii w jednostkach wojskowych i instytucjach centralnych. Świadczy o tym fakt, że wydawnictwa naukowe Akademii cieszą się dużym uznaniem oficerów szereg Uczeń, a opinie ASO w teoretycznych problemach zaczynają być coraz w większym stopniu brane pod uwagę.

Wszystkie te pozytywne przemiany zostały uzyskane dzięki wysiłkowi kadry naukowej, wykazaniu przez nią dużej

obowiązkowości, inicjatywy i poczucia odpowiedzialności. Wyróżnić poprawiła się również jakość pracy oficerów i pracowników kombatak zabensyiconajęcych proces nauczania. Nie można również nie widzieć wkładu ze strony słuchaczy którzy wykazali dużą ambicję i szali do nauki.

W ciągu roku nastąpiła dalsza stabilizacja korpusu oficer-  
skiego w Akademii, poprawiła się wyraźnie atmosfera, stopniowo  
spiknę poczucie braku stabilizacji i niepewności co do dalszych  
losów. Poważny wpływ na te pozytywne przemiany miały szanse po-  
sunięcia Partii i państwa w zakresie uregulowania nawołu oficerskie-  
go, podniesienie poziomu jego zarobków oraz zapewnienia odpowiad-  
ających warunków dla oficerów z wyższymi wykształceniem i kadry  
naukowej Akademii Wojskowej co wyraziło się między innymi w  
przynależności jej do nauki naukowego.

Należy stwierdzić, że w ubiegłym roku realizacja zadań dy-  
daktycznych i naukowych przebiegała w trudnych warunkach spowodowa-  
nych przejściowym charakterem roku studiów. Trudności te były  
pogłębione przez szereg momentów, które dodatkowo komplikowały  
przebieg procesu studiów. Jakie to były momenty?

Przede wszystkim ubiegły rok rozpoczął się bez dostatecznie  
przygotowanych materiałów szkoleniowych. Spowodowało to koniecz-  
ność wykorzystywania w procesie nauczania poważnej ilości starych  
dwiorników i wykładowców co wpłynęło ujemnie na jakość zajęć.

Następnie już w toku zajęć, w związku ze zmianami wprowadzo-  
nymi do organizacyjnego układu studiów, skrócono cykl nauczania  
o jeden miesiąc co ujemnie odbiło się na realizacji programu  
nauczania.

Sytuację utrudniał ponadto fakt, że znaczna część oficerów kadry akademii /25% stanu, a w niektórych komórkach np. w Katedrze TO - 61%, Hosp.Wojsk. - 60%, Katedra Taktyki Tyżów - 60%, Katedra Historii Sztuki Wojennej - 64% uczestniczyła na kursy naturalne lub kursy wieczorowe. Oficerowie ci, z racji dodatkowego obciążenia, nie mogli wziąć aktywnego udziału w pracy nad osiągnięciem zasadniczego swrotu na lepsze w działalności dydaktycznej i naukowej uczelni.

Mimo tych braków w pracy i obiektywnych trudności Akademia Sztabu Generalnego w ciągu ubiegłego roku studiów zrobiła poważny krok naprzód w kierunku podniesienia poziomu realizacji zadań szkoleniowych i osiągnęła w zasadzie dobre wyniki we wszystkich dziedzinach swej działalności.

Przejdę obecnie do omówienia wyników pracy Akademii, jej osiągnięć i braków w poszczególnych dziedzinach działalności. W tej części sprawozdania wyraźniej uwypuklę ujemne strony pracy uczelni. Chodzi o to, aby na nich skoncentrować uwagę ośrodków składu osobowego uczelni a zwłaszcza kadry naukowej, aby tym samym można było je łatwiej zwalonyć i usunąć.

x

x

x

#### PRACA DYDAKTYCZNO- WYCHOWAWCZA

Jednym z głównych działów pracy Akademii jest dziedzina działalności dydaktyczno-wychowawczej. Omówię wyniki osiągnięte w tej dziedzinie w nieco szerszym zakresie.

Program nauczania ustalony dla ubiegłego roku studiów w dużym stopniu uwzględnił nową koncepcję systemu studiów. Zakładał on konieczność wywrócenia większej uwagi na kwestię samodzielności studiów słuchaczy i dokonania bardziej radykalnego przejścia z systemu szkolenia na system studiowania.

Zgodnie z powyższym w planach tematycznych wyeliminowano szereg wykładów, których treść powtarzała się na poszczególnych latach studiów a także skrócono poważną ilość tematów, wprowadzając obowiązek przerobienia ich przez słuchaczy w czasie nauki własnej. Jednocześnie z tym zaplanowano wykłady problemowe i monograficzne, zwiększono ilość seminariów oraz uwzględniono nowe tematy taktyczno-operacyjne obejmujące problematykę początkowego okresu wojny, obrony ruchowej, natarcia z podstaw wyjściowych położonych w głębi i inne działania o charakterze manewrowym.

Ponadto, nie rezygnując z ćwiczeń grupowych jako głównej formy zajęć, dwukrotnie zwiększono ilość ćwiczeń na mapach i szkieletowych wychodząc z założenia, że tego rodzaju ćwiczenia doskonałą umiejętności słuchaczy zdobyte w czasie zajęć grupowych, wyrabiają w nich cechy świadomości i uosobienia samodzielności w pracy.

Należy stwierdzić, że założony przedsięwzięć szkoleniowych został zrealizowany na satysfakcjonującym poziomie, osiągnięto pewną poprawę poziomu wykładów i seminariów, a przede wszystkim na dość dobrym poziomie przeprowadzono wszystkie ćwiczenia na mapach i szkieletowe.

Należy tutaj podkreślić wyraźny wzrost poziomu zajęć z przedmiotów społeczno-ekonomicznych. Katedry Marksizmu-Leninizmu i Ekonomii Politycznej potrafiły przełamać zastój istniejący w zakresie tych przedmiotów w ubiegłym okresie, wprowadzić nową tematykę o charakterze światopoglądowym, doprowadzić do znacznego ożywienia zajęć przez wprowadzenie szerokiej i swobodnej wymiany poglądów przestrzegając jednocześnie partyjność w treści zajęć. Jednocześnie ze wzbudzeniem u słuchaczy zainteresowania problematyką przetwarzaną na zajęciach katedry te postawiły przed nimi wyższe wymagania, wdrażając ich do studiowania źródeł i celownego przygotowania się do zajęć.

Można również podkreślić poprawę jakości zajęć w historii sztuki wojennej a zwłaszcza fakt pogłębienia tematyki zajęć oraz wprowadzenia przez katedrę nowej pracy dydaktycznej mianowicie ćwiczenia grupowego, w toku których słuchacze rozwiązują konkretne sytuacje z pouczających dzieł bojowych z ostatniej wojny.

Wysiłek kadry naukowej włożony w realizację nowych założeń koncepcyjnych przyniósł dalszy wzrost poziomu przygotowania słuchaczy co znalazło swój wyraz również na egzaminach końcowych i obronie prac dyplomowych.

W porównaniu z wynikami osiągniętymi przez słuchaczy 3 kursów w poprzednim roku można stwierdzić, że oceny kształtują się mniej więcej na tym samym poziomie. Uwzględniając jednak fakt, że w ubiegłym roku proces nauczania był bardziej intensywny, i że wymagania w stosunku do słuchaczy znacznie wzrosły, można stwierdzić, iż obecnie osiągnięto lepsze wyniki.

W protokole opracowanym przez komisję egzaminacyjną, składającą się z osób w zasadzie z poza ASG, oświadcza się wprost, że Akademii osiągnięto wyższy poziom taktyczno-operacyjnego przygotowania słuchaczy, że odpowiedzi słuchaczy są bardziej

wyczerpująco, świadczące o pewnej znajomości literatury wojskowej, o nabyciu przez nich umiejętności w zakresie samodzielnego rozwiązywania zagadnień taktyczno-operacyjnych.

x

x

## ZAGADNIENIE WYKŁADU

Bezspornie osiągnięcia istnieją, ale w obliczu braków, które występują w tej dziedzinie, nie można tych osiągnięć określić jako jakościowego skoku w rozwoju. Przedstawiają się one raczej w postaci ilościowych zmian na lepsze, pewnej wolnej ewolucji.

Nie nastąpił bowiem przełom w pracy dydaktycznej i rzecz zasadniczo nie osiągnięto zgodności założzeń programowych z treścią zajęć taktyczno-operacyjnych zwłaszcza wykładów i seminariów.

Ważny dla przykładu kwestię wykładu. Wydaje się, że w tej dziedzinie istnieje w dalszym ciągu niezrozumienie treści oraz różnice między wykładem problemowym /monograficznym/ a wykładem kursowym. Rozpatrzmy tę sprawę z punktu widzenia teoretycznego.

Wykład problemowy jest to opracowanie na temat ogólny /albo szczegółowy/ o charakterze w zasadzie teoretycznym. Wykład taki traktuje o pewnym zagadnieniu, analizuje i ujmuje go w rozwoju, nawiązuje do doświadczeń historycznych, określa jakie są poglądy na ten temat obcych autorów i teoretyków wojskowych, pokazuje możliwości różnych rozwiązań, sygnalizuje problemy dyskusyjne, wreszcie wskazuje na perspektywy rozwoju. Powinien on stanowić wytyczną dla słuchacza, określając drogę do samodzielnego studiowania, wzbudzać w nich zainteresowanie i chęć do twórczych poszukiwań.

Zdajemy sobie sprawę, że opracowanie wykładów problemowych nie jest sprawą łatwą, muszą być one poprzedzone pracą naukowo-badawczą, wynikać w rezultacie skrupulatnego wysiłku poszczególnych autorów czy zespołów wykładowców.

Istnieje w naszych warunkach również inny typ wykładu, dla odróżnienia nazwiemy go wykładem kursowym. Tego rodzaju wykład nosi charakter ściśle użytkowy, podaje on obowiązujące dane i normy, określa zasady regulaminowe, interpretuje je i przykładowo wyjaśnia. Wykład taki powinien przygotować słuchacza do konkretnej pracy np. rozwiązania ćwiczenia taktycznego. Nie należy uważać, że w wykładzie kursowym nie mogą być zawarte kwestie problemowe, dyskusyjne, o charakterze dyskusyjnym, o charakterze teoretycznym, owszem mogą być i to tylko stanowikoby jego zalety, tym niemniej problemy tego rodzaju mogą być traktowane jako uzupełnienia do wykładu a nie jako jego zasadniczą treść.

Jak jeden tak i drugi typ wykładu został uwzględniony w programach studiów. Do wykładów problemowych można zaliczyć takie jak: "Zasady ogólne walki ogólnowojskowej", "Ogólne zasady natarcia na szczeblach taktycznych", "Analiza organizacji i składu bojowego związków operacyjnych". Natomiast tematy "Organizacja i prowadzenie natarcia przez pp, pz /DZ, DŻ/" "Organizacja inżynierskiego zabezpieczenia operacji naczepnej" itp. zaliczyć należy do wykładów kursowych.

Istota sprawy leży jednak nie w nazwie a w treści wykładu. Analizując naszą treść dojdziemy do wniosku, że rzadko który wykład możemy zaliczyć do rangi problemowych. I tak np. wykład "Analiza organizacji związków operacyjnych" zawierał zasady i strukturę organizacyjną armii wojskowej, natomiast brakowało w nim analizy,

wyważała teoretycznych i myśli koncepcyjnych. W związku z powyższymi treść tego wykładu nie odpowiadała nazwie, przede można go było z powodzeniem nie wygłaszać a słuchać z naciskiem do samodzielnego studiowania. Również wykłady "Ogólne zasady natarcia na szczeblach taktycznych" i "Ogólne zasady walki ogólnowojskowej" sprowadzały się częściowo do omówienia treści terminów i pojęć, ramowego potraktowania zasad natarcia na szczeblu pułku i dywizji a nie do problemowego ujęcia tych zagadnień. Z tych też względów wykłady te nie spełniały swego zasadniczego zadania, ponieważ nie zgłębiały tematu, nie dawały głębokiej analizy podstawowych zasad i pojęć taktyczno-operacyjnych, nie wskazywały kierunku pracy a w związku z tym nie zachęcały słuchaczy do samodzielnego studiowania.

Podstawową wadą wykładów kursowych było natomiast to, że nie przygotowały one słuchaczy do praktycznej pracy. W większości wypadków lektorzy wygłaszający wykład, zamiast skupić się na kilku zagadnieniach, szeroko je omówić i przykładowo wyjaśnić, starali się pokrótce omówić wszystkie zagadnienia ujęte w temacie w związku z tym brakowało im czasu na zgłębienie rzeczy najważniejszych. Jeżeli metoda taka może być czasami pożyteczna na 1 kursie to w każdym bądź razie jest ona nie do przyjęcia na 2 i 3 roku studiów.

Ponadto ogólną wadą prawie wszystkich wykładów jest wyprużenie ich z przykładów historycznych, z porównań i wskazówek praktycznych. Schematy używane do ilustracji wykładów w większości wypadków były stare i nie zawsze odpowiadały one treści zajęć. Należy stwierdzić, że poziom schematów obniża się z roku na rok, a ich dobór jest często przypadkowy i mało celowy. To samo dotyczy schematów znajdujących się w gabinetach.

Odnosi się wrażenie, że jedną z przyczyn występowania tak poważnych braków jest między innymi nie zrozumienie ze strony części wykładowców znaczenia określania konkretnego celu dydaktycznego danego wykładu i jego przebiegu, czy dany wykład ma służyć słuchaczom do samodzielnej pracy teoretycznej określić im drogę i kierunek wysiłku, czy też dać im praktyczną wskazówkę. Wskazać na formy i metody pracy oraz przygotować ich do wykonania określonej czynności przy zadaniu.

Omawiane tutaj braki wykładów dotyczą rzecz jasna nie tylko katedry TC i Szt. Oper. Mają one zastosowanie i to w większym jeszcze stopniu, do pozostałych katedr taktyczno-operacyjnych. O ile bowiem na katedrze TC i Szt. Oper. oraz innych katedrach profilujących widoczne były wysiłki zmierzające do podniesienia poziomu wykładu, wprowadzenie wykładów problemowych to na katedrach taktyczno-operacyjnych nieprofilujących tych wysiłków i prób nie można było zaobserwować. W większości wypadków katedry, mimo, że miały one obciążenia i lepsze warunki do pracy naukowej, ograniczały się do wykładów kursowych, a jakość wykładów często nie odzwierciedlała realnych możliwości zarówno poszczególnych autorów, jak i katedr w całości. Tęzę tę znajduje już potwierdzenie w wynikach kontroli prowadzonej w bieżącym roku, ponieważ szereg wykładów katedr nieprofilujących opracowano i wygłoszono na niskim poziomie.

X

X

#### ZAGADNIENIE SEMINARIUM.

Z problematyką wykładu wiąże się ściśle kwestia treści i metody prowadzenia seminarium. I w tej dziedzinie pracy dydaktycznej występuje wiele braków.

Zgodnie z praktyką stosowaną w uozelni seminaria podsumo-  
wują niejako całość teoretyczną danego cyklu zajęć. Z tych wzglę-  
dów powinny one zawierać zarówno problemy ogólne, dyskusyjne jak  
też i konkretne o charakterze użytkowym i praktycznym.  
Zrozumienie powyższego jest w zasadzie powszechne, tym niemniej  
nie znajduje ono pełnego wyrazu w praktycznym zastosowaniu  
względnie przybiera formy skrajne.

Dochodzi do tego, że na niektórych seminarjach zwłaszcza  
z przedmiotów taktyczno-operacyjnych omawia się wyłącznie regu-  
laminowe zasady, powtarza się punkt po punkcie treść jakiegoś  
skryptu, bez żadnej analizy nie mówiąc już o syntezie. Z drugiej  
strony są również takie zajęcia, których treść ogranicza się  
tylko do problemów ogólnych, do dyskusji na temat tez zawartych  
w książkach współczesnych teoretyków wojskowych, bez nawiązania  
tych rozważań do konkretnej rzeczywistości, bez wiązania ich  
z aktualnymi warunkami i z przetwarzanym skomplikowanym dowodzeniem.

Obie formy prowadzenia seminarium powinny być stosowane  
łącznie i uzupełniać się wzajemnie. Od słuchacza należy wymagać  
nie tylko znajomości ogólnych koncepcji i poglądów tych czy  
innych teoretyków, ale również opanowania konkretnych zasad i  
norm odnoszących się do danego działania.

Należy wspomnieć w tym miejscu o zagadnieniach do semi-  
narium. Uważamy to za konieczne, ponieważ z jednej strony istnie-  
ła tendencja ze strony niektórych katedr, w ramach źle pojętej  
samodzielności, zlikwidowania zagadnień do seminarium a z dru-  
giej strony dotychczas wydawane zagadnienia nie spełniały swego  
przeznaczenia, ponieważ z reguły ograniczały się one do wyszcze-  
gólnienia rozdziałów danego skryptu lub regulaminu.

Rzecz jasna zagadnienia do seminarium powinny być wydawa-  
ne, tylko w takiej formie. Koniecznym jest aby zawierały one,  
oprócz ogólnej uwagi o obowiązku znajomości podstawowych zasad  
i zagadnień, przede wszystkim to problemy teoretyczne, które  
są najważniejsze i które powinny być dogłębnie opanowane i prze-  
analizowane. Dotychczas w zagadnieniach do seminarium można było  
znaleźć np. takie zagadnienia - "Środki wzmocnienia otrzymywane  
przez ps /pp/ w natarciu. Takie ujęcie problemu wymaga od słucha-  
cza tylko wykuśta pamięciowego, a nie powoduje konieczności doko-  
nania głębszej analizy. Jeżeli jednak pytanie powyższe zostanie  
ujęte w inny sposób mianowicie: "Analiza możliwości i potrzeb  
pułku piechoty /pa/ w natarciu w świetle współczesnego pola walki"  
to w tym wypadku widział się słuchacz nie tylko do pamięciowego  
opanowania określonych norm i cyfr, ale również do analitycznego  
wymownia problemu i głębszego jego zrozumienia.

W ten sposób ujęte zagadnienia do seminarium, ze wskaza-  
niami literatury obowiązkowej i zalecanej dadzą słuchaczowi ma-  
teriał do studiowania i myślenia, a nie tylko do wkuwania.

Aby dokonać w tym zakresie radykalnego zwrotu należy  
wprowadzić zasadę, że zagadnienia do seminarium opracowuje kie-  
rownictwo katedry uwzględniając opinie zespołów wykładowców pro-  
wadzących zajęcia na danym kursie.

Jeśli chodzi o metodę prowadzenia seminarium to najwyższy  
już czas, aby zwyczaj, powszechnie występujący w ubiegłym roku  
studiów, przerabiania na nich zbyt szerokiego wachlarza zagadnień,  
O wiele lepsze rezultaty daje przecież szczegółowe i głębokie  
omówienie kilku problemów niż powierzchowne potraktowanie  
wszystkich.

Złotnym momentem w prowadzeniu seminariów, jak również innych zajęć typu akademickiego, jest wdrażanie słuchaczy już od pierwszego roku studiów do przedstawiania w odpowiedzi całości danego zagadnienia, wymagania od niego jasnego wyrażania swych myśli, umiejętności w posługiwaniu się językiem wojskowym.

Jak dotychczas kadra naukowa nie zwraca na te momenty dostatecznej uwagi, ponieważ w regule odpowiedzi słuchaczy są niewyraźne, ograniczają się do wąskich zagadnień, są chaotyczne i mało wiązane, co szczególnie ostro ujawniło się w ubiegłym roku na egzaminach końcowych.

X

X

#### ZAGADNIENIE

#### ZAJĘCIA GRUPOWE

Nieco lepiej przedstawia się kwestia treści i metody prowadzenia zajęć grupowych, dowódczo-sztabowych i szkieletowych. Lecz i w tym wypadku występują w nich braki, których źródłem jest przede wszystkim rutyniarstwo części wykładowców, nie widzenie przez nich nowej problematyki taktyczno-operacyjnej, niechęć do poszukiwania nowych form i metod prowadzenia zajęć. W zajęciach grupowych i zajęciach taktycznych występuje jeszcze sporo braków.

Jednak najbardziej dotychczas może rażącem brakiem zajęć grupowych i ćwiczeń taktycznych było, niewłaściwe i nieumiejętne potraktowanie omówienia zajęcia lub danego ćwiczenia. Omówienia zwłaszcza poszczególnych zajęć w większości wypadkach nie były przemyślane przed zajęciami, powstawały one zazwyczaj w sposób żywiołowy, na podstawie uchwyconych momentów w toku zajęć.

Z tych względów nosiły one charakter przypadkowy, nie wyłuskiwały treści najważniejszych, nie nawiązywały do problemów teoretycznych, ani doświadczeń historycznych.

Należy likwidować ten stan rzeczy. Omówienie należy traktować jako istotną część zajęcia lub w wypadku omówienia ćwiczenia jako jedno z zasadniczych zajęć. Treść omówienia ćwiczenia jako całości a nawet ważniejszych zajęć powinno przygotowywać i inspirować kierownictwo katedry.

Istniejąca tendencja ograniczenia ćwiczenia grupowego a zwłaszcza omówienia do wąskich ram konkretnego tematu bez prób wiązania go z szerszą problematyką teoretyczną i ilustrowanie przykładami historycznymi wpływa ujemnie na ogólny poziom przygotowania słuchaczy. Nie też dziwnego, że w odpowiedziach na egzaminach końcowych i w obronie prac dyplomowych słuchacze gubili się przy omawianiu poważniejszych problemów teoretycznych rzadko przytaczali przykłady historyczne i nawiązywali do doświadczeń ubiegłej wojny.

Występowanie tak poważnych braków w ćwiczeniach taktycznych było spowodowane między innymi zbyt małą ilością nowych opracowań, wyrażających śmiało różne formy działań bojowych. Przy opracowaniu ćwiczeń katedry w wielu wypadkach ograniczały się do przeróbek i poprawek starych materiałów. Należy stwierdzić, że podobne tendencje uwidaczniają się również obecnie.

## BRAKI W TREŚCI PRACY DIDAKTYCZNEJ

W pracy dydaktycznej za ubiegły rok studiów niektóre problemy taktyczno-operacyjne zostały potraktowane w sposób powierzchowny i mało wnikliwy. Egzamininy roczne, końcowe i obrona prac dyplomowych wykazały, że słuchacze stosunkowo słabo opanowali zasady użycia rodzajów wojsk zwłaszcza artylerii, lotnictwa, tyłów, zastosowanie wojsk powietrzno-desantowych, właściwości działań w warunkach szczególnych / w mieście, okrążeniu i przy wyjściu z okrążenia, w nocy szczególnie w zakresie planowania sposobu oświetlenia terenu / a także zasad organizacji i prowadzenia działań przez armie państw kapitalistycznych.

Wiele do życzenia przedstawiały również umiejętności słuchaczy w zakresie przedstawiania tendencji rozwojowych i analizy struktury organizacyjnej wojsk oraz oceny możliwości wprowadzenia zmian i następstw od ustalonych zasad i norm.

Jakie były zasadnicze przyczyny powstania tak poważnych niedociągnięć? Uważamy, że powstały one wskutek nieodpowiedniego stosunku do swych obowiązków ze strony katedr taktyczno-operacyjnych zwłaszcza katedr nieprofilujących. Wynosi się u części wykładców brak samikrowania i patriotyzmu w stosunku do wykładowego przedmiotu, nie widzi się energii, inicjatywy i pomysłowości w dążeniu do przekazania słuchaczom maksymalną wiedzę, do wybudzenia w nich zainteresowania tematyką i wywołania wzrostu aktywności w czasie zajęć.

Znana część oficerów kadry ogranicza się do formalnego przeprowadzenia zajęć ze słuchaczami, do realizowania funkcji uczenia i szkolenia. Zapomina się o tym, że zadaniem pracowników nauki jest przede wszystkim nauczenie słuchacza oraz stworzenie warunków i pobudzenie go do samodzielnego studiowania.

Usęga słyszy się ze strony katedr taktyczno-operacyjnych nieprofilujących narzekanie, że <sup>sa</sup> mało godnie przeznaczają się na dany przedmiot, a w związku z tym nie mogą one osiągnąć odpowiedniego poziomu przygotowania słuchaczy. Argument ten nie odpowiada rzeczywistości. Możliwe, że niektóre katedry mają mało godnie bezpośrednich zajęć dydaktycznych, ale przecież należy uwzględnić fakt, że wszystkie katedry biorą udział w ćwiczeniach na mapach i szkieletowych, że mogą wykorzystywać do realizowania swoich zadań szkoleniowych czas przeznaczony na różnego rodzaju pokazy i ćwiczenia pokazowe, brać udział w niektórych zajęciach /np. z dynamiki/ katedr profilujących wprowadzając krótkie fragmenty w zakres swego przedmiotu a ponadto niejednokrotnie wykorzystywać czas przeznaczony dla słuchaczy na naukę własną. Z powyższego wynika, że możliwość ciągłego oddziaływania na słuchaczy istnieje, tylko trzeba wykazać inicjatywę i zacięcie pedagogiczne.

W przygotowaniu prac dyplomowych również zaznaczył się lepszy dobór tematyki niż w poprzednim roku istotnym brakiem było to, że ćwiczenia z wojskami w zasadzie niekiedy nie różniły się od ćwiczeń grupowych. Uważamy, że poważną winę za powyższe pomiesza, konsultanci, którzy nie potrafili wskazać dyplomantom na konieczność uwzględnienia specyfiki ćwiczenia z wojskami i w wytycznych do pracy dyplomowej nie zobowiązali słuchaczy do opracowania właściwych dokumentów w tym zakresie. Wydaje się jednak, że powyższy brak wynikał przede wszystkim z faktu słabej znajomości tego rodzaju ćwiczeń przez ogół kadry wychowawczej oraz z niewracania dodatkowej uwagi na powyższy temat ze strony katedry TO i Szt.Oper.

Oceniając pracę konsultantów ogólnie można określić, że kadra naukowa wywiązała się z tego zadania. Należy jednak stwierdzić, iż zdarzały się sporadyczne lecz karygodne wypadki niezumieszności danej pracy dyplomowej ze strony kilku konsultantów jak również wystawianie opinii o pracy całkowicie sprzecznej z jej faktyczną wartością.

x

x

x

Z realizacją zadań dydaktycznych wiąże się ściśle praca wychowawcza. O tej podstawowej prawdzie napominają niekiedy kadry. Tymczasem w tej dziedzinie istnieje wiele nieruszonych ośrodków pracy, zaniedbań i nieporozumień, które ujemnie wpływają na całokształt pracy Akademii.

W ubiegłym roku studiów stał się ostro problem stosunków między kadrami a słuchaczami. Wynikł on z tego względu, że w zrozumieniu słuchaczy realizacja nowych założeń następowała zbyt wolno, że koncepcja samodzielności studiów, nastąpienia szkolenia studiowaniem nie została w pełni uwzględniona w realizacji procesu nauczania. Racem jasna równoległe z wypowiedziami słuchaczy usłyszonymi troską o podniesienie poziomu nauczania były wystąpienia demagogiczne wynikające z chęci ułatwienia sobie życia i zdobycia taniego poklasku kolegów. Istota jednak sprawy leżała w szerszym dążeniu ogółu słuchaczy do ujawnienia rzeczywistych braków w naszym życiu, które przeszkadzały im w pracy nad zdobyciem rzetelnej wiedzy.

Tym właśnie w wyniku nie zrozumienia sensu sprawy część  
oficerów kadry potraktowała wystąpienia słuchaczy jako zamach  
na prawa i obowiązki wykładowców jako wyłączenie demagogiczne  
dążenie do narzucenia kadrowi swej woli.

Dzięki postawieniu tej sprawy na planuzywnie partyjnej,  
zakład nacjonalistowski pomysłowo konstruowany. Przejęto za  
zasadę, że problematyka zakładowa może i powinna być dyskutowa-  
na i wyrażana przez słuchaczy, i że palące i nierozstrzygnięte  
kwestie mogą być stawiane i rozwiązywane na planuzywnie partyj-  
nej.

Miałoby stwierdzić, że problem powyższy w ogóle nie stanąłby  
na porządku dziennym, gdyby praca wychowawcza stała na odpowied-  
nie poziomie, była właściwie łączona z realizacją funkcji dydak-  
tycznych i wyrażała ducha nowych założeń systemu studiów.

Dla ilustracji jak te momenty są uwzględniane w praktyce  
rozpatrzmy sprawę wywagalności. Nie jest to kwestia nowa, ale  
wydaje się, że nie wszystkie katedry zdają sobie sprawę, że w  
związku z wprowadzeniem zasady samodzielności studiów i w tej  
dziedzinie muszą nastąpić pewne przesunięcia i zmiany.  
 Z samodzielnością studiów wiąże się kwestia zwiększenia wymagań.  
 Niektóre katedry rozumiały to w ten sposób, że zwiększenie  
wywagalności należy realizować poprzez obciążenie słuchaczy  
pracą mechaniczną, wielokrotnym powtarzaniem tych czy innych  
obliczeń i kalkulacji, smuszaniem słuchaczy wyłącznie do panie-  
ciowego opanowania danych cyfrowych, wszelkiego rodzaju norm i  
danych taktyczno-technicznych.

Rzecz jasna słuchacz powinien nabyć umiejętności praktyczne w opracowywaniu tych czy innych dokumentów wymagających dokonania różnych kalkulacji i obliczeń oraz doskonale opanować dane taktyczno-techniczne i strukturę organizacyjną wojsk, ale zakres tych wiadomości musi być ściśle dostosowany do potrzeb i zakresu studiów w Akademii.

Żądając od słuchaczy wiadomości z tej dziedziny należy jednocześnie stworzyć im warunki do samodzielnej pracy nad literaturą źródłową, gdyż przy nawale zajęć mechanicznych traci sens sama o samodzielności studiów.

Wprowadzenie zasady samodzielności studiowania obowiązuje katedrę do skierowania wysiłku słuchaczy na zrozumienie i opanowanie zasad taktyczno-operacyjnego użycia danego rodzaju wojsk i służb i w tym zakresie wymagania należy zastrzec. Natomiast znajomość konkretnych danych cyfrowych, norm i kalkulacji powinno być traktowane jako normalny zakres wiedzy posiadanej przez słuchacza, a nie jako zasadniczy wskaźnik jego przygotowania.

Zrozumienie tych prostych aspektów problemów przez katedrę, wykładowców umożliwi właściwe kojarzenie pracy dydaktycznej z wychowawczą i rozwiązywanie wszystkich spraw wysuwanych przez słuchaczy, czy stawianych przez katedrę zgodnie z założeniami programowymi.

Praca wychowawcza jest niemożliwa bez dobrej znajomości słuchaczy, bez rozpoznania problemów, ich nurtujących. Tymczasem, jak to wskazuje doświadczenie ubiegłego roku, kadra naukowa niezbyt głęboko orientuje się w powyższych sprawach. Świadcostwem tego były konferencje pedagogiczne, na których niektórzy wykładowcy z katedr nieprofilujących i niekiedy z profilujących często nie potrafili scharakteryzować słuchaczy danej grupy i skwapliwie dostosowywali się do opinii innych wykładowców.

W celu uzyskania lepszej znajomości słuchaczy przez wykładowców w ubiegłym roku studiów wprowadzono stanowisko kierownika taktycznego grupy, którego uznano odpowiedzialnym za całokształt pracy w grupie. W bieżącym roku studiów proces ten został pogłębiony, ponieważ kursy dotychczas wchodzące w skład Fakultetu Ogólnowojskowego podporządkowane zostały właściwym katedr.

Należy w tym wypadku z całą mocą zaznaczyć, że chociaż największe obowiązki dydaktyczno-wychowawcze będą spoczywać na kierownikach taktycznych grup, to jednak fakt ten nie zwalnia wykładowców pozostałych katedr od brania udziału w pracy wychowawczej ze słuchaczami. Ładanie rozwinięta pracy wychowawczej włączona przez wykładowców katedr nieprofilujących było rok temu stawiana przed każdą akademią, jednak należy stwierdzić iż nie było ono i nie jest nadal realizowane. Najwyższy czas, aby ten stan rzeczy zmienić. Przewodzenie pracy wychowawczej jest podstawowym obowiązkiem każdego wykładowcy i kreowanie tego powinno głęboko utkwić w świadomości pracowników kadry naukowej Akademii.

Udział wykładowców w pracy wychowawczej powinien się wyrazić w stałym kontakcie nie tylko w toku zajęć, ale i w czasie zadań, nauki własnej oraz w ścisłej współpracy z kierownikiem grupy. Charakter i formy tej pracy powinni ustalić szefowie katedr przy współdziałaniu organizacji partyjnej kadry.

x

x

x

Przewidywany przebieg procesu studiów jest możliwy tylko w tym wypadku, jeżeli będzie on w pełni zabezpieczony pod względem materiałowym i organizacyjnym.

Wspomniałam już, że w dziedzinie zabezpieczenia procesu nauczania w materiały szkoleniowe istniały poważne braki. Do znaczących należało wykorzystywanie w ubiegłym roku zbyt wielkiej ilości starych ówczesnych i opracowań. Poważnym mankamentem było również zbyt późne opracowanie niektórych ówczesnych /np. ówczesnego szkielestowego/, części skryptów, zagadnień do seminarium i do egzaminów. W związku z tym materiały te częstokroć były opracowywane nieschlujnie, zawierały duże ilości błędów merytorycznych. Bardzo niefortunne były wykonane przez katedry zagadnienia do egzaminów rocznych i końcowych, przyczyną opracowanie tych ostatnich polegała na mechanicznym połączeniu zagadnień z kolejnych lat studiów. W przyszłości tego rodzaju usterek nie mogą być miejsca. W bieżącym roku katedry muszą wykazać w tym zakresie więcej inicjatywy, zaplanować opracowanie tych oraz innych materiałów we wcześniejszych terminach, tak aby uniknąć konieczności ich pośpiesznego opracowywania w ostatnich chwilach.

Istotnym elementem w zabezpieczeniu materiałowym stanowi wyposażenie gabinetów naukowych. Należy stwierdzić, że w ubiegłym roku poziom gabinetów w zasadzie pozostał bez zmian. Zasadniczym minusem pracy gabinetów, co potwierdziło się również w ostatnim czasie w związku ze odwiedzeniem Akademii przez delegacje bratnich armii, było zbyt wielka ilość przestarzałych materiałów.

Istotnym niedostatkim gabinetów katedr taktyczno-operacyjnych specjalnych takich jak Komunikacji Wojskowej a nawet Taktyki Lotnictwa jest prawie całkowity brak materiałów z zagadnień taktyczno-operacyjnych ogólnowojskowych.

Gabinety te są nastawione na ilustrowanie zagadnień wyłącznie w wąskim specjalistycznym zakresie, co jest z gruntu błędne, ponieważ podstawą działań każdego rodzaju wojsk i służb są ogólne zasady taktyczno-operacyjne. Ponadto siewankowała wyraźnie ekspozycja gabinetów. Układ schematów i ekspozatów w wielu wypadkach /np. katedrze TWChen/ jest mało przejrzysty i stwarza wrażenie pełnego chaosu.

Należy w bieżącym roku wrócić bardziej uważnie na wyposażenie gabinetów, dbać o ciągłą aktualizację treści materiałów, urządzić w każdym gabinecie na widocznym miejscu kiosk przeznaczony na najaktualniejsze ekspozaty i schematy z najnowszymi danymi. Katedry w tym zakresie powinny wykazać daleko większą inicjatywę, inwencję i pomysłowość.

Zabezpieczenie procesu studiów pod względem organizacyjnym zostało urealnione w ubiegłym roku na zadowalającym poziomie.

Istotnym mankamentem w tej dziedzinie była zbyt wielka ilość zmian w rozkładach zajęć. Większość zmian wynikała z przyrostem obiektywnych /np. skrócenie roku szkolnego, wprowadzenie dodatkowych zajęć i wykładów/ jednak część z nich była spowodowana niedbalym stosunkiem katedr do dyscypliny studiów. I tak np. w kilku wypadkach zwiększono czas na przeprowadzenie ówczesnych szkoleń czy na napach co spowodowało konieczność dokonania różnego rodzaju przesunięć i skracania. W większości wypadków zmiany tych dokonywano kosztem nauki własnej słuchaczy co w konsekwencji odbijało się ujemnie na ich przygotowaniu do kolejnych zajęć.

Następnym mankamentem było częste zmienianie wykładowców przede wszystkim zaplanowanych do prowadzenia zajęć oraz nieprzestrzeganie zasady prowadzenia zajęć w danej grupie przez określonych wykładowców. Wyróżniały się w tym zakresie między innymi katedry W i Szt. Oper., WChem oraz Marksizmu-Leninizmu zwłaszcza w miesiącach letnich. Wprowadzenie w większości wypadków zmiany wykładowców następowało z przyczyn obiektywnych np. nagły wyjazd na ćwiczenia terytorialne, wzięcie urlopu sakelny tym niemniej nie wpłynęły one dodatnio na poziom nauczania w danej grupie.

Ujemnym zjawiskiem było również nieprzestrzeganie przez katedry dyscypliny studiów słuchaczy w zakresie zdawania przez nich kolokwium. Zdarzały się wypadki, że katedry kilkakrotnie nawalały słuchaczom na dowolne odkładanie terminu zdawania kolokwium, a nawet doszło do tego, że katedra Ekonomii Politycznej całkowicie nawaliła niektórym słuchaczom, wbrew istniejącym przepisom na udanie poprawkowego kolokwium po urlopie wypoczynkowym. Taki stan rzeczy był sprzeczny z zasadami obowiązującymi w uczelni i wpływał demoralizująco na poziom dyscypliny studiów wśród słuchaczy i kadry naukowej.

Oceniając pracę katedr z zakresu organizacji pracy koniecznym jest wspomnieć o sprawie bardzo istotnej mianowicie o stopniu korzystania przez katedry z nadanej im większej samodzielności. Sprawa ta była rozstrzygnięta już a górną rok temu i jak dotychczas nie znalazła właściwego wyrazu.

Należy stwierdzić, że osiągnięciami w zakresie samodzielnej pracy na polu naukowym i dydaktycznym może pochwalić się nieduża ilość katedr. Można tutaj wymienić katedrę Historii Sztuki Wojennej, która wykazuje dużą inicjatywę w zakresie

wprowadzenia nowych form i metod prowadzenia zajęć ze słuchaczami, mają poważno osiągnięcia katedry społeczno-ekonomiczne, wykazują inicjatywę zespoły katedry TO i Szt. Oper. oraz byłej katedry TWPane, zwłaszcza w zakresie wypracowania zasad organizacji i prowadzenia działań w manewrowych formach walki /początkowy okres wojny, obrona ruchowa/, interesujące badanie w zakresie użycia broni atomowej rozpoczęła katedra TWChem. Można wymienić jeszcze kilka katedr posiadających te czy inne osiągnięcia, ale sukcesy powyższe nie są w stanie radykalnie zmienić ogólnego wrażenia, że w zasadzie komórki dydaktyczno-naukowe akademii nie przejawiają większej aktywności i samodzielności w pracy.

Katedry zwłaszcza nieprofilujące niechętnie korzystają z posiadanej samodzielności, ponieważ wiąże się ona z koniecznością wykazania odpowiedniej inicjatywy na każdym polu, zapoczątkowanie własnej działalności naukowej, rozpoczęcie systematycznej pracy w zakresie metodyki prowadzenia zajęć, nawiązanie w tych sprawach ścisłej współpracy z innymi katedrami jak również ustalenie stałej łączności z odpowiednimi dowództwami względnie szefostwami.

Konstruktywne zrozumiana i właściwie realizowana samodzielna działalność katedry na polu naukowym i dydaktycznym podnosi jej autorytet, ale stawia przed małym kolektywem zwiększone wymagania. Z tych też względów próby czynione przez niektóre komórki w tej dziedzinie są raczej nieśmiałe i skromne a czasami wyrażają się wręcz w niedopuszczalnych formach.

Tak na przykład część katedr rozumiała przepis zezwalający wykładowcom, na zgodę przełożonego, na wcześniejsze opuszczenie miejsca pracy a nawet niechodzenie do pracy w wypadku jeżeli nie są przewidziane zajęcia dydaktyczne, jako możliwości całkowitego negowania dyscypliny pracy. Doszło nawet do tego,

że na niektórych katedrach przez kilka dni w rzędu nie było w pracy odpowiedzialnych pracowników. Znane są wypadki, że niektórzy oficerowie w godzinach służbowych zajmują się pracami gospodarskimi w domu, czy spacerują z dziećmi. Fakt ten świadczy nie o samodzielności danej katedry a o zwykłej samowoli. Należy tak ustawić pracę kierownictwa katedry i pracowników, aby zawsze na katedrze był obecny odpowiedzialny pracownik, który mógł rozstrzygnąć sprawy dotyczące katedry.

Rządzenie katedr do usprawnienia organizacji pracy, do stworzenia warunków wykładowcom do pracy naukowej nie może być równocześnie o wygodnictwie i skłoną ułatwienia sobie życia w złym tego słowa znaczeniu. Samodzielność pracy katedr może być rozpatrywana tylko w aspekcie korzyści jakie przynosi ta zasada dla rozwoju pracy naukowej i dydaktycznej.

Poważnym niedociągnięciem w organizacyjnym zabezpieczeniu procesu studiów był pewien chaos panujący w ewidencji postępów słuchaczy spowodowany z jednej strony niezbyt precyzyjnym określeniem zasad oceniania słuchaczy w instrukcji oceniania oraz nieprzestrzegania przez wykładowców i katedry przepisów odnośnie wpisywania kolejnych ocen do indeksów słuchaczy.

W toku egzaminów końcowych okazało się również, że inne instrukcje np. "Opracowania i obrony prac dyplomowych" posiadały szereg niescisłości lub niedomówień a treść niektórych przepisów nie odpowiadała obecnym wymaganiom.

Z tych względów nasza konieczność dokładnego sprawdzenia wszystkich istniejących instrukcji i opracowania jednej obejmującej wszystkie przepisy odnośnie organizacji procesu studiów w Akademii. Praca powyższa musi być wykonana w najbliższym czasie.

Jeżeli chodzi o organizacyjne i materiałowe zabezpieczenie ćwiczeń sakielotowych, ćwiczeń pokazowych, podróży wojskowo-historycznej oraz obrotów stało one w ubiegłym roku na dobrym poziomie. Należy tutaj podkreślić dobrą pracę aparatu kwaternistrzowskiego, który w zasadzie pierwszy raz w historii Akademii na odpowiednia poziomie zabezpieczył ćwiczenia sakielotowe pod względem wyżywienia i zakwaterowania.

Każde omówienie problematyki dydaktyczno-wychowawczej nie sposób zrobić w paru słowach, nie wspomnieć o organizacji i przebiegu kontroli procesu studiów na ubiegły rok nauzenia. Należy stwierdzić, że ogólnoakademicka kontrola pracy dydaktyczno-naukowej fakultetów i katedr chociaż była prowadzona na pieczę to jednak nie okazała dostatecznej pomocy komórkom organizacyjnym Akademii. Było to spowodowane tym, że kontrola nie była planowana indywidualnie i nie obejmowała całości działalności komórek dydaktyczno-naukowych w ciągu całego roku a ograniczała się w najlepszym wypadku do poszczególnych cykli zajęć.

Kilka tych braków przeprowadzone kontrole pozwoliły wyciągnąć określone wnioski odnośnie treści i metod prowadzenia takich zajęć jak: wykłady i seminarya oraz zajęcia grupowe.

Wyniki kontroli zostały uwzględnione przy opracowaniu programów studiów oraz ujęte w niniejszym sprawozdaniu. Ponadto doświadczenia uzyskane w ubiegłym roku studiów umożliwiło wypracowanie lepszego systemu prowadzenia kontroli, który w szerszym aspekcie zostanie zastosowany w bieżącym roku.

W przeciwieństwie do lat ubiegłych, kiedy kontrole dotyczyły tylko stanu <sup>pracy</sup> poszczególnych komórek dydaktycznych, obecnie kontrola ogólnoakademicka będzie obejmowała również całość problematyki taktyczno-operacyjnej danego cyklu studiów, a więc

będzie dotyczyła jednocześnie wszystkich lub prawie wszystkich katedr taktyczno-operacyjnych.

Ten sposób kontroli umożliwi zbadanie stopnia synchronizacji pracy dydaktyczno-naukowej między katedrami taktyczno-operacyjnymi oraz ustalenie przydatności tematyki zajęć, w aspekcie trzech lat studiów a nie tylko jednego roku nauczania. Wnioski wyciągnięte z kontroli będą stanowiły dla katedr i fakultetów realną pomoc w ich dążeniu do podniesienia pracy danych komórek na wyższy poziom.

X

X

X

#### PRACA NAUKOWO- BADAWCZA

Następna ważną dziedziną działalności Akademii jest praca naukowo-badawcza. Zdajemy wszyscy sprawę, że od poziomu i stanu tej pracy zależy nie tylko jakość pracy dydaktycznej, ale również znaczenie i rola uczelni jako placówki naukowej Wojska Polskiego.

Jak więc przedstawiają się wyniki działalności naukowej Akademii na ubiegły rok studiów.

Do bezsprzecznych osiągnięć w pracy naukowo-badawczej należy usnąć szerszy udział kadry naukowej Akademii w rozwijaniu teoretycznej myśli wojskowej. Na uwagę zasługuje tu teoretyczne rozpracowanie i praktyczne zastosowanie w ćwiczeniach taktycznych problemu organizacji i prowadzenia operacji zaczepnej z podstaw wyjściowych położonych w głąbi. Zaawansowane są również prace na temat: "Organizacja i prowadzenie obrony ruchowej"

zleceniu Akademii do wykonania przez Sztab Generalny. Zakończono opracowanie "Projekt Regulaminu Polowego" oraz rozpoczęto pracę nad tematem "Organizacja i prowadzenie działań odwrotowych". Rozwinięciem pracy nad tym ostatnim tematem ma szczególne znaczenie, ponieważ będzie on przedmiotem obrad IV Konferencji naukowej ASG w roku 1959. Poważne znaczenie mają również prace zespołu wykładowców katedr TWChem w zakresie ustalenia metod wykonywania praktycznych obliczeń przy ustaleniu możliwości i sposobu użycia broni atomowej.

Należy również wskazać na fakt, że szereg oficerów ogłosiło wyniki swojej pracy w "Myśli Wojskowej" /25 pozycji/ oraz w "Zbiorze Prac ASG" ponad 20 pozycji/.

W ubiegłym roku znacznie wzrósł udział udział oficerów kadry w ćwiczeniach z wojskami organizowanymi przez Sztab Generalny i Okręgi Wojskowe. Ogółem w tego rodzaju przedsięwzięciach brało udział około 60 oficerów z tym, że niektórzy oficerowie brali udział w kilku kolejnych ćwiczeniach.

Wyjazdy na ćwiczenia z wojskami wykorzystane dla sprawdzenia teoretycznych założeń opracowanych w Akademii. Prace powyższe dały wiele materiału w zakresie krytycznej oceny niektórych problemów teoretycznych np. zasad organizacji marszu i prowadzenia boju spotkaniowego. Ponadto badania powyższe umożliwiły wyznanie z punktu widzenia konkretnych potrzeb wojsk nowych tematów do teoretycznego opracowania.

W ubiegłym roku zapoczątkowano również reorganizację pracy biblioteki naukowej. Dokonano zmian organizacyjnych i personalnych, kierując do Biblioteki pracowników mających wyższe wykształcenie wojskowe i duży staż pracy wykładowczej.

Celem tych posunięć jest podniesienie roli i znaczenia biblioteki naukowej do rangi placówki naukowej Akademii.

Z powyższego rejestru osiągnięć pracy naukowo-badawczej wynika, że postęp w tym zakresie jest widoczny i co godne jest podkreślenia zaczyna być on w coraz większym stopniu doceniany przez władze nadrzędne.

Tym niemniej jednak skala osiągnięć Akademii w tej dziedzinie w porównaniu z możliwościami nie mogą nas zadowlić. Powinny one być rozpatrywane tylko jako zapowiedź szerokiego rozwoju badań naukowych w niedalekiej przyszłości.

Krytycznie analizując wyniki i stan pracy naukowo-badawczej trzeba się w oczy fakt, że praktycznie w pracy tej bierze udział jedynie wąskie grono osób. Faktyczną sprawą przedstawia się w ten sposób, że nie ma jeszcze w Akademii szerokiego frontu pracy naukowej, powszechnego udziału kadry naukowej w rozwijaniu problematyki taktyczno-operacyjnej.

Pracownicy komórki dydaktycznych Akademii w masie swojej ograniczają się do realizacji funkcji dydaktycznych, natomiast pracę naukową traktują jako zadanie uboczne, wykonywane tylko w wypadku konieczności rozstrzygnięcia jakiegoś problemu teoretycznego.

Należy stwierdzić, że powyższy stan rzeczy nie jest do utrzymania na dłuższą metę. Sprawa stoi na płaszczyźnie, że każdy pracownik naukowy ASG powinien oprócz pracy dydaktycznej /prowadzenia zajęć i przygotowania materiałów szkoleniowych/ realizować własne zadania naukowe. Może to być narzucony lub lepiej wybrany temat pracy opracowany samodzielnie lub w ramach niepełnego zespołu.

Uogólniając krytyczną ocenę stanu pracy dydaktyczno-wychowawczej i naukowo-badawczej w ubiegłym roku studiów można stwierdzić, że podstawową przyczyną ujawnionych braków i niedociągnięć było nie nadążanie części kadry naukowej za zmianami wprowadzonymi do procesu nauczania w związku z realizacją nowej koncepcji studiów.

Wprowadzenie zasady studiowania, postawienie tezy o konieczności wdrażania słuchaczy do samodzielnej pracy naukowej stawia zwiększone wymagania nie tylko przed słuchaczami, ale również i nawet w większej mierze, przed kadrami naukowymi. Wymagać głębokiej wiedzy, umiejętności analitycznego i syntetycznego rozumowania, znajomości aktualnej problematyki taktyczno-operacyjnej może tylko ten wykładowca, który sam te zagadnienia opanował, który ciągle doskonali swój warsztat naukowy, prowadzi pracę naukową, doskonali się w określonych dziedzinach wiedzy, podnosi swoje kwalifikacje ogólne i fachowe.

Nie ulega wątpliwości, że ogólny poziom kadry naukowej Akademii stale rośnie i wykazuje tendencję zwykłą. Uważamy jednak, że w obliczu zadań stojących przed uczelnią, tempo tego rozwoju jest stanowczo za małe.

X

X

#### PODNOŻENIE KWALIFIKACJI PRZEZ KADRĘ

Przejrzajmy się jak ono przebiegało w ubiegłym roku studiów. Zgodnie z programem szkolenia kadry, podnoszenie kwalifikacji przez pracowników nauki Akademii miało się odbywać przede wszystkim drogą samodzielnego studiowania oraz poprzez szkolenie zespołowe zorganizowane w ramach Akademii i katedr.

W ramach szkolenia ogólnoakademickiego planowane przerobić określoną tematykę z zakresu:

- zagadnień politycznych;
- problematyki taktyczno-operacyjnej zrealizowanej w postaci informacji naukowej;
- psychologii i pedagogiki;
- techniki obsługiwo-samoobsługowej;
- języka obcego.

Ponadto przewidziano przeprowadzić dla kadry ćwiczenia dowódczo-sztabowe na mapach.

Należy stwierdzić, że z uwagi na przebieganie programu dodatkowych zajęć, jak np. szkoleniem kontrwywiadowczym, nie udało się w ubiegłym roku zrealizować całości zaplanowanej tematyki szkoleniowej. Nie zakończono cyklu zajęć techniki obsługiwo-samoobsługowej. Ponadto po 1-2 miesięcznej ożywionej działalności przestały pracować grupy języka obcego oprócz angielskiego, która też zaniknęła się poważnie.

Natomiast w zasadzie przeprowadzono zaplanowane informacje naukowe i zajęcia z psychologii oraz na dobrym poziomie zorganizowano ćwiczenia dla kadry.

Poważnym brakiem organizacji szkolenia kadry, była niska frekwencja na zajęciach dochodząca niekiedy do 50% stanu. Szczególnie alarmującą przedstawiała się obecność na zajęciach oficerów kadry administracyjnej, na które z reguły nie przychodziła znaczna część oficerów.

Oprócz obowiązku brania udziału w szkoleniu fachowym poważ-  
na część kadry /25% stanu/ uzupełnia swoje wykształcenie ogólne uczestnicząc na kursy naturalne oraz wojskowe biorąc udział w zajęciach kursu wiecowego.

Fakt ukończenia szkoły średniej przez znaczną grupę cfcierów i ostateczne rozstrzygnięcie przez Akademię kwestii posiadania przez kadre naukową średniego wykształcenia jest dużym osiągnięciem i stwarza dogodne warunki do pracy w przyszłości.

Tym niemniej obiektywnie rzecz biorąc zaangażowanie poważnej części akademii w pracy na kursach maturalnych i wieczorowych w zasadzie uniemożliwiło jej, a utrudniło pozostałej części, skoncentrowanie wysiłku na zagadnienie kwalifikacji fachowych. Z tych też względów w ubiegłym roku studiów tylko nieznaczna część kadry mogła pozwolić sobie i miała czas na samodzielne studiowanie.

Problem podnoszenia kwalifikacji przez kadre akademii stoi wciąż nadal otwarty i wymaga rozwiązania tym bardziej, że wymagania stawiane przed kadra zwiększają się z każdym rokiem. Uważamy, że jest to obecnie centralne zadanie akademii, ponieważ rozstrzygnięcie i pokonanie trudności jakie stoją przed uczelnią może być osiągnięte tylko pod warunkiem ciągłego i szybkiego wzrostu poziomu kadry.

Podnoszenie wiedzy przez kadre naukową w bieżącym roku szkolnym powinno się w dalszym ciągu odbywać przede wszystkim drogą samodzielnego studiowania, rozpoczęcia pracy naukowej w określonej dziedzinie.

Akademia może pomóc swojej kadrze w rozpoczęciu właściwej pracy nad podnoszeniem kwalifikacji zawodowych następującymi przedsięwzięciami:

- organizacją języków obcych;
- lepszą organizacją pracy biblioteki naukowej;
- organizacją informacji naukowej.

Uważam za wskazane w tym miejscu podkreślić znaczenie znajomości języków obcych. Właściwe studiowanie, pogłębianie wiedzy teoretycznej, głęboka praca naukowa nie może być prowadzona bez znajomości języków obcych. Oficer pracownik nauki powinien znać jako minimum dwa języki - rosyjski i jeden zachodnio-europejski.

Znajomość języka obcego usprawni pracę nad materiałami źródłowymi.

Oprócz powyższej problematyki w szkoleniu kadry naukowej w ścisłym ciągu będą kontynuowane zajęcia z techniki onkologo-samochodowej / nie będą zaznaczał znaczenia powyższego przedmiotu - jest to chyba jasne dla każdego/, z psychologii wojskowej oraz będą zaplanowane ówczesno-sztabowe.

x

x

x

c

#### MACA PARTYJNO-POLITYCZNA

Realizując program szkolenia wojskowego w zakresie sztuki operacyjnej i rodzajów wojsk akademika musi stawiać sobie jako czołowe zadanie ideologiczne i polityczne wychowanie oficerów. Wynika to z tego, że kształcimy ludzi, którym dajemy wiedzę wojskową, określone narzędzie w postaci wiadomości i umiejętności prowadzenia walki w obronie ustroju socjalistycznego i granic socjalistycznego państwa i dlatego nie jest nam obojętna ich postawa ideowa i polityczna.

Siłkami na tym nasze organizacje partyjne oraz aparat polityczny widziały w okresie ubiegłym jako swoje zadanie pracę mającą na celu ideologiczne i polityczne wychowanie oficerów.

Możemy dzisiaj z zadowoleniem stwierdzić, że okres pewnego rozgardiaszu politycznego, kiedy to spotykaliśmy się z faktami jawnego przenikania w nasze środowisko różnego rodzaju wrógów socjalizmu ten z akcentami nacjonalizmu, rewizjonizmu i demagogii mamy za sobą.

Komitet Uczelniany planuje w nowym roku szkolnym znacznie szerszą tematykę szkolenia ideologicznego a przede wszystkim chce nadać jego planowy i zorganizowany charakter. Żywimy nadzieję, że przy współnym wysiłku zarówno zespołu lektorskiego i uczestników szkolenia, czas przeznaczony temu problemowi zostanie wykorzystany maksymalnie, ponieważ mimo wspomnianych osiągnięć, do zrobienia na tym odcinku jest jeszcze bardzo dużo.

Rezerwa Akademii przyjęła z wielkim zadowoleniem fakt, że Podstawowe Organizacje w ASG po dość długim okresie stania na uboczu procesu szkolenia wojskowego, wzięły się w końcu ubiegłego roku szkolnego aktywnie do pracy i wniosły wiele krytycznych i konstruktywnych uwag i propozycji w tej zasadniczej dla nas sprawie.

Przeprowadzone w drugiej połowie ubiegłego roku szkolnego narady partyjne na fakultetach i z kadrami naukowymi okazały się bardzo pożyteczną formą pracy partyjnej. Nie chcemy tu sugerować, że jest to jedyna forma, która może być stosowana, a przeciwnie, wydaje się korzystniejszy odcieniowy akcent na te sprawy w życiu organizacji partyjnych.

Musimy silnie zaakcentować fakt, że specyfiką naszej uczelni jest to, że przychodzą do niej ludzie, którzy na podstawie długoletniego doświadczenia i praktyki wojskowej mają własne indywidualne spojrzenie na proces szkolenia, umieją dostrzegać braki i podsuwać istotne i właściwe wnioski.

Doświadczenie naszej uczelni i nie tylko naszej, pokazało, że nie zawsze udaje się omówić te sprawy na płaszczyźnie służbowej.

W naszych warunkach, kiedy zarówno wśród kadry naukowej jak i wśród słuchaczy ponad 90% składu osobowego stanowią członkowie partii, atmosfera zebrania partyjnego staje się bardzo sprzyjającym czynnikiem do dyskusji i szerszej wymiany zdań między wykładowcami, katedrą i słuchaczami.

W warunkach uczelni wojskowej zasadniczym celem naszej pracy jest wychowanie oficera, który oprócz kwalifikacji fachowych winien posiadać wysoki poziom moralny i etyczny. W pracy tej szczególne znaczenie do spełnienia mają Podstawowe Organizacje Partyjne. Obok naszego zadowolenia z tego, że sprawa aktywnego udziału organizacji partyjnej w problematyce szkolenia wojskowego stała się jednym z nurtów pracy partyjnej należy zwrócić uwagę, że jest jeszcze wiele momentów wymagających uwzględnienia w dalszej pracy. Nie ustrześliśmy się jednostronnością wpływu organizacji partyjnych na proces szkolenia w sensie tym, że narady wydoły przede wszystkim drugą stronę zagadnienia, t.j. mobilizującą rolę w celu jaknajlepszego wykorzystania przez słuchaczy czasu i ich możliwości w pracy nad sobą.

Jakie możnaby wyodrębnić wnioski w tym podstawowym dla nas problemie pracy partyjnej.

1. Jest sytuacja, aby sprawy związane z całością procesu szkolenia były nadal jednym z zasadniczych nurtów pracy partyjno-politycznej, traktowane nie jako dublowanie spraw służbowych, czy wkraczanie w kompetencje dowództwa, ale jako główny zamknięty nurt pracy wszystkich członków partii i aparatu politycznego.

2. Atmosfera partyjnego zebrania wśród kadry naukowej wydaje się być bardzo odpowiednią dla kształtowania jednolitego kolektywu naukowego, eliminującego w sobie momenty rutyniarstwa schematyzmu i dogmatyzmu.
3. Organizacje partyjne słuchaczy winny stać się również forum na którym dyskutowano by w sposób partyjny i wysoce koleżeński sprawy sumienności i uczciwości słuchaczy w procesie szkolenia; sprawy wzajemnej pomocy w procesie studiów, wymiany doświadczeń, neutralizacji tendencji dewagacyjnych, demaskowanie nierobów i próżniaków, zdążających do formalnego uzyskania dyplomu bez maksymalnego przyswojenia wiedzy wojskowej w trakcie studiów.

X

X

X

## WYNIKI PRACY STUDIÓW

Z analizy wyników pracy dydaktyczno-naukowej wynika, że w bieżącym roku studiów przed Akademią będzie stał poważne zadanie dokonania jakościowego skoku w rozwoju.

Nazurą się w związku z tym pytanie. Czy istnieją przesłanki do postawienia takiego zadania i czy przygotowanie nowego roku gwarantuje lepszy start niż w roku ubiegłym?

Na to pytanie można odpowiedzieć tylko pozytywnie.

Obecna sytuacja Akademii jest bez porównania lepsza niż w roku ubiegłym.

Przed wszystkim należy uwzględnić fakt, że wprowadzono nowy układ organizacyjny studiów. Zakończenie studiów w lipcu i zaplanowanie dwumiesięcznej przerwy dydaktycznej w okresie sierpień -

wracając umożliwi racjonalnie zaplanować urlopy dla kadry, skupić w toku roku szkolnego wszystkie siły do wykonania zadań naukowych i dydaktycznych a w miesiącach letnich przygotować nowy rok studiów.

Nie bez znaczenia jest kwestia obsady etatowej, która w bieżącym roku, chcąc zakres zadań zmniejszyć się, w zasadzie pozostała bez zmian. W związku z powyższym kadra naukowa może w większym stopniu zająć się twórczą pracą naukowo-badawczą.

Należy podkreślić również, że w porównaniu z ubiegłym rokiem plany tematyczne i kadrzynacyjne zostały opracowane szybciej a ich treść w lepszym stopniu odzwierciedla nową koncepcję studiów.

W nowych programach na lata studiów 1958-61 wydzielono znaczną część czasu na samodzielną pracę słuchacza, wyeliminowane szeregi szablonowych wykładów i zajęć, wprowadzając na to miejsce wykłady problemowe i pewną ilość seminarium. W tematyce taktyczno-operacyjnej zrobiono dalszy krok w kierunku przerobienia szczególnie skomplikowanych form walki takich jak: działanie w początkowym okresie wojny, natarcie z podstaw wyjściowych położonych w głębi, obrona ruchowa, działanie opóźniające i inne. Wprowadzono również nowe formy zajęć wymagające dużej samodzielności ze strony słuchacza, jak wszelkiego rodzaju ćwiczenia domowe i prace własne.

Ogólnie rzecz biorąc nowe programy w większym stopniu niż dotychczas umożliwiają zrealizowanie samodzielności studiów, zastąpienia szkolenia studiowaniem a uczenia nauczaniem. Stopień wykorzystania tej możliwości zależy w zupełności od kadry naukowej.

Do ujemnych zjawisk należy zaliczyć opóźnienia w przygotowa-  
nie materiałów szkoleniowych. Także jak rok temu stoiszy przed  
faktem gorączkowego wykańczania skryptów, należeń i ćwiczeń.  
Tęgo rodzaju pośpiech w żadnym wypadku nie sprzyja jakościowemu  
wykorzystaniu tych prac. Należy zaznaczyć, że z uwagi na wczesne  
opracowanie programów katedry już dawno mogły przystąpić do  
opracowywania ćwiczeń na nowy rok szkolny, jednak zgodnie z tra-  
dycją tego w zasadzie nie wykonały. Było to z jednej strony spo-  
wodowane obiektywnymi trudnościami z uwagi na skrócenie przerwy  
dydaktycznej i szereg dodatkowych prac, które nakazało wykonać  
w okresie letnim, tym niemniej wydaje się, że przy dobrej orga-  
nizacji pracy można było rok szkolny lepiej przygotować.

Ujemne to zjawisko rekompensowane jest faktem iż w ubieg-  
łym roku szkolnym został już zauważony problem średniego  
i wyższego wojskowego wykształcenia, a w związku z tym kadra  
naukowa będzie mogła skupić uwagę na realizację funkcji  
dydaktycznych i naukowych.

x

x

Istniejące dogodne warunki w których będzie przebiegać rok  
studiów pozwala postawić przed kadrami akademii następujące zadania  
do zrealizowania.

① Zasadniczym, głównym obowiązkiem kadry naukowej Akademii  
będzie zlikwidowanie w ciągu bieżącego roku, rozpiętości istnie-  
jacej między założeniami koncepcyjno-programowymi a treścią  
zawiesz i wartością materiałów szkoleniowych.

W celu wykonania tego podstawowego zadania wysiłki, całego składu osobowego uczelni a zwłaszcza fakultetów, komórek dydaktyczno-naukowych i organizacyjno-szkoleniowych, powinien skupić się na wykonaniu następujących szczegółowych zadań.

1. W pracy dydaktycznej zrealizować wyśi przewodnią koncepcję studiów i osiągnąć zastąpienie szkolenia studium, uczenia nauczaniem. Zostać pracę nad wypracowaniem materiałów szkoleniowych na wyższym poziomie tak pod względem treści jak i jakości formy. Zwrócić uwagę na opracowanie wykładów problemowych oraz nowych ówiuceń faktycznych.

Skierować wysiłki kadry na znaczne podniesienie poziomu treści jak i metody prowadzenia zajęć. Podjąć prace amierzające do przedyskutowania i wprowadzenia nowych form i metod nauczania.

Włączyć całą kadrę naukową do aktywnej pracy wychowawczej ze słuchaczami, poznać głęboko problemy ich nurtujące, informować słuchaczy o wszelkich zmianach w koncepcji studiów, stosować odpowiednie formy pracy mobilizujące słuchaczy do osiągnięcia jak najlepszych wyników w studiach.

W roku bieżącym należy dokonać zasadniczego skrotu na lepsze w przygotowaniu materiałów szkoleniowych /wykładów, ówiuceń/ na kolejny rok studiów. Kosórki dydaktyczno-naukowe powinny przystąpić do tej pracy /rozdziałenie zadań i opracowanie materiałów/ jak z rozpoczęciem nowego roku kalendarzowego.

2. Rozwinąć szeroki front pracy naukowo-badawczej, wsięgnąć do niej wszystkich pracowników nauki. Szczególną uwagę zwrócić na rozpracowanie nowych problemów taktyczno-operacyjnych zwłaszcza dotyczących obrony ruchowej, manewrowych form walki oraz działań w warunkach szczególnych, a zwłaszcza w nocy,

w dużyach miastach, w warunkach okrążenia i wyjścia z okrążenia. W dalszym ciągu prowadzić prace teoretyczne i sprawdzanie w praktycznych ćwiczeniach zasad organizacji i prowadzenia działań w początkowym okresie wojny.

Zapoczątkować prace w celu ustalenia najlepszej struktury organizacyjnej związków taktycznych i operacyjnych. W bieżącym roku rozwinąć szeroką działalność dla przygotowania materiałów na IV konferencję naukową. W dalszym ciągu kadra naukowa powinna brać udział w ćwiczeniach z wojskami przyoznaczonymi doświadczenia zdobyte na tych ćwiczeniach należy w pełni wykorzystać w pracy dydaktycznej i naukowej.

3. Zwrócić szczególną uwagę na problem podnoszenia kwalifikacji fachowych i ogólnych przez wszystkich pracowników akademii. Podnoszenie wiedzy przez kadre naukowe powinno się odbywać drogą samodzielnego studiowania dostępnych źródeł literatury i pracy fachowej, regulaminów i akt archiwalnych. Włączyć oficerów kadry do aktywnego studiowania języków obcych oraz zagadnień pedagogiki i psychologii. Należy zapewnić systematyczną obecność i wysoki poziom zajęć z kadre oficerską.
4. W realizacji zadań wychowawczych i dydaktycznych powinny okazać wszechstronną pomoc kadre naukowej organizacje partyjne tak kadry jak i słuchacze. Organizacja partyjna oraz Komitet uczelniany oprócz głębokiej pracy ideologicznej z członkami partii powinny kontynuować działalność w zakresie partyjnego zabezpieczenia procesu studiów. Należy w dalszym ciągu stawiać na zebraniach partyjnych problematykę szkoleniową, brać udział w rozwiązywaniu najistotniejszych spraw szkoleniowych na płaszczyźnie partyjnej, uprzedzać narastanie ewentualnych

rozporządzeń z konieczną pracą mającą na celu pobudzenie aktywności do realizowania zadań stojących przed nami na najwyższym poziomie.

5. W bieżącym roku studiów uporządkować dokumentację regulującą tok studiów w Akademii. W większym stopniu niż dotychczas przestrzegać dyscypliny studiów, wprowadzić zasadę twardego przestrzegania ustalonego rozkładu zajęć, punktualności wstawiania kartków i egzaminów.

W toku roku sprawdzić celowość nowego porządkowania kursów ogólnowojskowych i na podstawie doświadczeń ustalić najlepsze formy w tym zakresie.

X X

W bieżącym roku studiów powinniśmy uszyść dalszy krok naprzód w podniesieniu poziomu pracy naszej Akademii. Zadania stojące przed nami są bardzo ambitne, ponieważ chodzi o dokonanie jakościowego skoku w rozwoju, uzyskanie przez nas jakości pracy dydaktyczno-wychowawczej i naukowo-badawczej. Będziemy mogli to zadanie uświadomić, jeżeli cała kadra, cały skład osobowy z zapalem i poświęceniem włączy się w realizację naszych zamiarów.

W najbliższych dniach rozpoczniemy przygotowanie do kampanii przedwyborczej. Akcja polityczna stawia przed nami, w przygotowaniu większości członkami Partii, obowiązki podniesienia naszej pracy dydaktyczno-naukowej i ideologiczno-wychowawczej na wyższy poziom.

Zrealizowanie zadań stojących przed Akademią, wyeliminowanie braków przeszkadzających nam w naszym dążeniu do uzyskania lepszych wyników będzie naszym skromnym uczuciem Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

## Wyciąg protokołu

Komisji Egzaminacyjnej z przeprowadzenia egzaminów dyplomo-  
wych w Akademii Sztabu Generalnego Im. gen. broni K. Swierczewskiego  
w okresie od 28 sierpnia do 13 września 1958 r.

Szczególowa analiza i ocena egzaminu dyplomowego:

A. Sztuka operacyjna i taktyka rodzajów wojsk.

Tegoroczne egzaminy ustne w A.S.G. wykazały wyższy  
poziom-taktyczno-operacyjnego przygotowania słuchaczy w porów-  
nania do roku ubiegłego. Odpowiedzi słuchaczy były bardziej wy-  
czerpujące a większość z nich świadczyła o znajomości bieżącej  
literatury wojskowej, w wyniku czego u słuchaczy występuje bar-  
dziej samodzielny sposób rozumowania w rozwiązywaniu zagadnień  
z taktyki i sztuki operacyjnej. Dotyczy to w szczególności pro-  
wadzenia działań w początkowym okresie wojny - jednego z najskła-  
nych punktów sesyjno-rocznych egzaminów dyplomowych.

Słabiej natomiast w porównaniu do sztuki operacyjnej  
i taktyki ogólnej zostały opanowane zagadnienia taktyki rodzajów  
wojsk oraz zasad organizacji i prowadzenia działań przez armie  
państw kapitalistycznych, a w szczególności przez armię NRF.

a/ Kurs III zasadniczy.

Ogólny poziom przygotowania się słuchaczy do egzaminu  
dość dobry. Słuchacze wykazali na ogół dobrą znajomość zasad  
organizacji i prowadzenia współczesnych działań bojowych.  
Odpowiedzi były w większości wyczerpujące i na dobrym poziomie,  
lecz nieco za rozwlekłe. W przygotowaniu się do egzaminów słucha-  
cze za mało uwagi poświęcili zagadnieniom wykorzystania rodzajów  
wojsk i służb we współczesnych działaniach bojowych. Dotyczy  
to w szczególności następujących rodzajów wojsk: lotnictwo,  
artyleria, łączność oraz tyły.

Do słabiej opanowanych zagadnień z zakresu taktyki  
ogólnej można by zaliczyć:

- organizacje i prowadzenie działań bojowych w nocy, a szczegól-  
nie sposób wykorzystania środków oświetlających na polu walki;
- zasady przemarшу i rozwijania wojsk do walki;
- organizacja i sposób działania wojsk w pasie przesłaniania;
- wykorzystanie wojsk powietrzno-desantowych we współczesnych  
działaniach bojowych.

Stosunkowo słabiej znają również słuchacze zagadnienie związane  
z organizacją i prowadzeniem działań przez armie państw kapita-  
listycznych.

b/ Kurs III wieczorowy.

Poziom przygotowania się słuchaczy do egzaminu był bardzo zróżnicowany. Obok słuchaczy, którzy wykładany w ASG materiał szkoleniowy opanowali dobrze i wszechstronnie byli również tacy, którzy znali materiał szkoleniowy powierzchownie. U tych ostatnich odpowiedzi były chaotyczne i rozwlekłe, a zasadnicza treść odpowiedzi gubiła się i zanikała w dużej ilości nie potrzebnych słów. Duża część słuchaczy starała się opanować materiał szkoleniowy pamięciowo bez pełnego zrozumienia najistotniejszych zagadnień. Dotyczy to w szczególności organizacji i prowadzenia działań w początkowym okresie wojny. Wielu słuchaczy nie dostrzega skomplikowanej problematyki i charakterystycznych cech tego okresu, traktując nie - które na ten temat poglądy jako niezmienną. Przy omawianiu zagadnień dyskusyjnych słuchacze byli jednostronnie i wąsko rozpatrują możliwości ewentualnych zmian i odstępowali od ustalonych lub wyuczonych poglądów. Dotyczy to przede wszystkim różnego rodzaju przyjętych obecnie norm i kalkulacji. Przy rozpatrywaniu organizacji wojsk słuchacze napotykają na poważne trudności w przedstawianiu tendencji rozwojowych w zakresie organizacji i prowadzenia działań przez armie państw kapitalistycznych, a także w przeprowadzeniu analizy składu organizacyjnego związków taktycznych WP. Wynika to prawdopodobnie z niedostatecznej informacji słuchaczy w tym zakresie, a także ze stosunkowo słabej wymagalności w tym zakresie w toku studiów.

Ponadto do najskłabiej opanowanych zagadnień taktyczno-operacyjnych można by zaliczyć:

- organizację i prowadzenie działań w operacyjnej głębokości obrony wpa;
- użycie wojsk powietrzno-desantowych;
- organizację i wykonanie desantu morskiego.

c/ Kurs III pancerzny.

B/ Taktyka wojsk pancerznych i rodzajów wojsk.

Ogólny poziom przygotowania się słuchaczy do egzaminów był niższy w porównaniu z kursem zasadniczym. W odpowiedziach słuchaczy występował często brak zdecydowania i pewności siebie, wpływający z braku gruntownego opanowania materiału szkoleniowego oraz stosunkowo niskiego poziomu wiedzy ogólnej. Z tego wynikała trudność w koncentrowaniu odpowiedzi na zasadniczych problemach,

nieumiejętność formułowania swoich myśli i stosowanie niewłaściwej terminologii wojskowej. Duża część słuchaczy wykazywała nieznajomość bieżącej literatury wojskowej, co również w poważnym stopniu obniżało wartość odpowiedzi.

Do najslabiej opanowanych na kursie zagadnień należy zaliczyć:

- zagadnienia związane z zasadami organizacji wojsk własnych oraz z organizacją i działaniem wojsk państw kapitalistycznych;
- organizację i prowadzenie działań na wybrzeżu morskim;
- organizację i wykonanie przeciwwuderzeń;
- planowania forsowania przeszkód wodnych;
- materiałowo-techniczne zabezpieczenie działań;
- zasady wykorzystania wojsk chemicznych w działaniach bojowych oraz zabezpieczenie wojsk przed rażeniem bronią atomową.

Stosunkowo niski poziom przygotowania do egzaminów słuchaczy III kursu pancernego był spowodowany doбором słabszego elementu w porównaniu z pozostałymi kursami.

#### C/ Technika czołgowa.

Większość słuchaczy przygotowana była do egzaminów dobrze. Poziom słuchaczy był jednak nierówny, czego dowodem są trzy oceny niedostateczne przy czterech ocenach bardzo dobrych i dziesięciu dobrych.

W czasie odpowiedzi większość słuchaczy wykazała się dobrą znajomością zagadnień programowych z techniki czołgowej. U części słuchaczy uświadczniona się tendencja do pamięciowego wyczerpania materiału bez umiejętności głębszego analizowania omawianych zagadnień. Eksploatacja sprzętu i uzbrojenia opanowana są przez słuchaczy za mało wnikliwie, bez zwracania uwagi na zagadnienia praktyczne. Omawiane wyżej braki są częściowo spowodowane słabym przygotowaniem słuchaczy pod względem ogólnym, szczególnie z takich przedmiotów jak: fizyka, chemia, matematyka.

Stosunkowo słabiej słuchacze opanowali następujące zagadnienia:

- praca instalacji elektrycznej czołgów;
- uszkodzenie sprzętu i ich skutki;

- teoria strzelania;
- zasady działania zasadniczych mechanizmów uzbrojenia;
- użytkowanie przyrządów celowniczych i amunicji;
- słaba znajomość kresleń technicznych i czytania schematów.

3/ W r i o s k i z ustnego egzaminu dyplomowego:

1. Przy rozpatrywaniu zagadnień taktyczno-operacyjnych żądać od słuchaczy szerszego referowania zagadnień związanych z użyciem rodzajów wojsk.
2. W ćwiczeniach dotyczących działań nosnych przewidzieć jedno zajęcie grupowe na temat planowania i sposobu oświetlenia terenu.
3. W ćwiczeniu z zakresu operacji zaczepnej armii przerobić dokładniej zagadnienia użycia wojsk powietrzno-desantowych.
4. Przynajmniej raz w miesiącu organizować dla słuchaczy informację newsową dotyczącą zmian w zakresie organizacji i prowadzenia działań przez armie państw kapitalistycznych. Żądać od słuchaczy głębszej znajomości organizacji, z taktyki i uzbrojenia armii głównych państw kapitalistycznych.
5. Podczas wykładów i zajęć grupowych w większym stopniu niż dotychczas dawać przykłady z historii sztuki wojennej, a szczególnie z okresu drugiej wojny światowej, żądać również od słuchaczy powoływania się przy uzasadnianiu decyzji na przykłady z historii sztuki wojennej.
6. W toku roku akademickiego zwracać więcej uwagi na zwięźłość referowanych przez słuchaczy zagadnień i na język referatów.
7. W wytycznych do przygotowania się do zajęć żądać od słuchaczy szerszego czytelnictwa bieżącej literatury wojskowej, a w czasie zajęć częściej wysuwać i dyskutować problemowe zagadnienia.
8. We wszystkich ćwiczeniach zwracać większą uwagę na praktyczne rozwiązywanie przez słuchaczy zagadnień obrony przeciwatomowej.
9. W programie kursu wieczorowego winno znaleźć szersze odzwierciedlenie zagadnienie organizacji i prowadzenia działań w początkowym okresie wojny.
10. Z techniki czołgowej zwracać więcej uwagi na zapoznanie słuchaczy z nowym sprzętem wchodzącym na uzbrojenie wojska.
11. Należało zwiększać wymagania w stosunku do umiejętności pracy

słuchaczy na mapie i graficznego wykonywania dokumentów, zwracając uwagę na szybkość i dokładność pracy.

12. Wprowadzić do programu 1 - 2 wykłady orientujące słuchaczy w problematyce obrony terytorium państwa w czasie wojny.

B/ Obrona prac dyplomowych.

1. Dobór tematyki prac dyplomowych.

Tematyka prac dyplomowych w bieżącym roku akademickim dobrane była na ogół trafnie i uwzględniała aktualne potrzeby wojska. Szerokiemu zakresowi tematów związanych było z obecnymi rozpracowywanymi i dyskutowanymi w wojsku zagadnieniami, co stanowi niewątpliwie wartościowy materiał do szkolenia wojsk /oficerów/. Większość rozpracowywanych tematów sprzyjała w wykazaniu przez dyplomatów ich umiejętności w zakresie opracowywania ćwiczeń szkoleniowych i z wojskami. Na wyróżnienie zasługuje dobór tematyki prac z zakresu historii sztuki wojennej i geografii wojennej. Jeśli chodzi o początkowy okres wojny, to zdaniem Komisji Świeżenia na szczeblu taktycznym odnoszące się do tego okresu działania należałoby zastąpić referatami, lub ćwiczeniami na szczeblu operacyjnym. Przydział tematów prac dyplomowych nie zawsze odzwierciedlał możliwości słuchaczy. Słuchacze silniejsi mieli niekiedy prace łatwiejsze od słuchaczy słabszych.

2. Poziom prac dyplomowych.

Poziom prac dyplomowych był dość zróżnicowany. Obok prac wykonanych na wysokim poziomie, zdarzały się prace słabe nie nadające się do wykorzystania bez gruntowej przeróbki, ze względu na błędy natury operacyjno-taktycznej oraz organizacyjnej. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpiła wyraźna poprawa w zakresie technicznego przygotowania prac dyplomowych. W niektórych pracach dyplomowych opracowywanych w formie ćwiczenia wystąpiło niedopracowanie pod względem organizacyjnym i metodycznym. Słuchacze i konsultanci zwracali więcej uwagi na stronę operacyjno-taktyczną. W wielu wypadkach rozpracowane ćwiczenia z wojskami nie wiele różniło się od ćwiczenia na mapach, ponieważ brakowało w nim organizacji przeprowadzenia ćwiczenia. W pracach dotyczących warunków szczególnych nie wszyscy słuchacze starali się wykazać w pełni specyfikę tego rodzaju działań rozpatrując je schematycznie. Np. przy rozpatrywaniu działań w mieście nie brano w ogóle pod uwagę

trudności związanych z ewakuacją ludności cywilnej, zabezpieczenia opuszczonych instytucji, urzędzeń komunalnych itp. rozpatrując miasto jako zupełnie martwy organizm. Wiele do życzenia pozostawia również zagadnienie planowania przez słuchaczy użycia broni atomowej. Występuje tu wiele rozbieżności odnośnie samego limitu broni atomowej oraz najbardziej dogodnych miejsc i czasu jej użycia. Niektóre prace są stanowczo za obszernie, a proponowane w planie przeprowadzenie ćwiczenia decyduje - za szczegółowe.

### 3. Przebieg obrony prac dyplomowych.

Obrona prac dyplomowych przebiegała na poziomie zadawalającym. Większość słuchaczy wykazała dobre przygotowanie teoretyczne w zakresie opracowywanych tematów i w zasadzie w sposób zadawalający uzasadniała wysunięte przez siebie tezy i decyzje. Podstawowym mankamentem obrony był brak polemicznego jej charakteru z uwagi na to, że większość recenzentów nie występowało w czasie obrony z zarzutami pod adresem dyplomantów zachowując się zupełnie biernie. Zdarzały się również wypadki nieobecności recenzentów na obronie. Przygotowane przez słuchaczy referaty do obrony nie zawsze są ujmowały podstawowe zagadnienia pracy dyplomowej, ograniczając się niejednokrotnie do odpowiedzi na zarzuty recenzenta. Bywały również wypadki odwrotne, kiedy słuchacz starał się unikać odpowiedzi na trudniejsze zarzuty zarówno ze strony recenzenta, jak również członków podkomisji. Zarówno w pracach dyplomowych, jak również w referatach, słuchacze nie starali się dać jakiegokolwiek przykładu z zakresu historii sztuki wojennej, a związanego z tematem pracy dyplomowej. Odpowiedzi na zadawane pytania w czasie obrony były w większości wyczerpujące i świadczyły o dobrej znajomości tematu.

### 4. Praca konsultantów.

Praca większości konsultantów nie budzi poważniejszych zastrzeżeń. Zdarzały się jednak sporadyczne wypadki nie znajomości pracy przez konsultanta, co niewątpliwie świadczy o nieinteresowaniu się pracą dyplomanta w ciągu roku akademickiego. Obok realnych i wszechstronnych opinii, dużą część konsultantów wystawiała słuchaczom zbyt powierzchowne, lub wręcz formalne opinie co zamiast ułatwić - utrudniało pracę komisji.

### 5. Praca recenzentów.

W stosunku do roku ubiegłego praca recenzentów uległa znacznej poprawie. Większość recenzji była dosyć wnikliwa i wszechstronna. Podstawowym brakiem w pracy recenzentów było

ich bierne zachowanie się w czasie obrony prac.

### W n i o s k i:

1. W doborze tematyki prac dyplomowych dążyć do dalszego jej urozmaicenia wprowadzając trudniejsze i bardziej problemowe tematy. Tematy problemowe opracowywać w formie referatów.
2. W przydziale prac dyplomowych zwracać więcej uwagi na przystosowanie tematu do możliwości słuchacza. Problemowe tematy winny być przydzielone najbardziej przygotowanym słuchaczom.
3. W pracy naukowo-badawczej akademi i zajmować się tematami z zakresu działań w warunkach szczególnych.  
Przy konsultowaniu prac dyplomowych zwrócić więcej uwagi na wykazywanie przez słuchaczy specyficznych cech prowadzenia działań w warunkach szczególnych.
4. W ciągu całego okresu studiów, a szczególnie podczas opracowywania prac dyplomowych zwrócić więcej uwagi na metodykę szkolenia, a w szczególności na organizację i metodę prowadzenia ćwiczeń z wojskami. Podczas praktyki słuchaczy w jednostkach nastawić ich na szersze niż dotychczas zapoznanie się z wyżej wymienionymi zagadnieniami.
5. Ograniczyć rozpiętość prac dyplomowych i nakazywanych do rozpracowania przez słuchaczy zg zagadnień, koncentrując ich uwagę na sprawach sąsiednich.
6. Zmienić nazwę recenzenta na oponenta i przewidzieć w instrukcji o przygotowaniu i obronie prac dyplomowych konieczność przygotowania i wygłoszenia przez oponenta podczas obrony pracy dyplomowej kontrreferatu. Oponentowi, który nie zgłosi się na obronę pracy dyplomowej nie wypłacać należnego mu honorarium.
7. Przy opracowaniu dokumentów zwrócić uwagę na treściwy sposób ujęcia rozpracowywanych zagadnień w krótkiej formie.
8. Na 1-2 tygodnie przed rozpoczęciem obrony prac dyplomowych przesyłać do instytucji Centralnych MON oraz okręgów wojskowych plan obrony prac dyplomowych z wykazaniem nazwy tematów broniących prac oraz zaproszenia na obronę prac. Zwiększyłoby to frekwencję oficerów z zewnątrz ASG. na obronie prac dyplomowych i podniosłoby powagę samego aktu obrony.

9. Zwiększyć czas przeznaczony na obronę jednej pracy dyplomowej do trzech godzin, a czas przeznaczony na odpowiedź jednego słuchacza w czasie egzaminów ustnych przedłużyć do 60 minut.

Za zgodność:

SZEF ODDZIAŁU SZKOLENIA  
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO

*[Signature]*  
H E N D R Y S -plk dypl.

Wykonano w 3<sup>ej</sup> egz.

Rozesłano w/g spec. rozdz.

Odpis z oryginału

Druk. MT

Nr ks. 2738/EW. poz. 2738